

41. SMOTRA FOLKLORNIH AMATERA GRADA ZAGREBA

SAMOSTALNI KONCERT DFA HKUD-a "Željezničar"

06.05.2017. KUC Travno, 18.00 h

Dječji folklorni ansambl HKUD-a "Željezničar", uz pratnju odraslog tamburaškog orkestra, izveo je program sačinjen od jedanaest točaka. U programu su se izmjenjivale dvije dječje skupine kroz osam koreografija, jednu brojalicu, jednu dječju igru te tamburaški intermezzo. Pisani osvrt je formiran kroz sedam cjelina koje vrednuje član komisije za narodne nošnje.

ODABIR NARODNE NOŠNJE

U koncertu su korištene uglavnom narodne nošnje iz Fundusa HKUD-a Željezničar te je jedan dio narodnih nošnji posuđen. Narodne nošnje su dobro kompletirane i smišljeno raspoređene u programu kako bi zadovoljile odjevne karakteristike pojedinog lokaliteta te omogućile izvođačima jednostavniju promjenu iz točke u točku. Izvođači svih plesnih točaka unutar programa, pa i orkestar, su bili odjeveni sukladno lokalitetu navedene izvedbe. *Brojalica iz Dugopolja* izvedena je u nošnjama koje se mogu smjestiti u širi kontekst splitske varoške nošnje. U *Tri livade nigdje lada nema* vidjeli smo- novije varijante nošnji Brodskog Posavlja; u *Malom gizdelinu*- temeljne dijelove ruha karakteristične za srednju Dalmaciju koji su kod većih djevojčica upotpunjeni *fjokom*, *traversom* i *bertom*; u *Kolo, kolo, bit će pir*- ruho karakteristično za širi kontekst Dalmacije; u *Dorica pleše*- zagorsku bjelinu upotpunjenu čojenim haljetkom, *Čez remete*- reprezentativne nošnje Zagrebačkog Prigorja, u *Ekte pekte*-reprezentativne svilom vezene nošnje upotpunjene haljetkom *cabajkom* te *cjelače* kod mlađe djece koje smo vidjeli i u *Da znaš čoro*, *Sjedi ježo* te *Lepi moj vrtić*.

OPĆA SCENSKA UREDNOST

Veličina odabranog temeljnog ruha kod svih lokaliteta je dobra te primjerena uzrastu. U *Tri livade nigdje lada nema* prilikom vezivanja pregače *zapreg* (ukrašene motivom veza *na jagodice* te ukrašene bijelim šupljikavim vezom *šlingom*) predlažem da se krajevi pripašu na način da se zataknu unutar suknje/podsuknje na način da samo iz suknje vire *šlingani* krajevi. Prsne marame *kalutove* ukrašene vezom *na jagodice* također je potrebno pripasati veličini izvođača na sličan način kao kod pregača. Jedini dječak u *Tri livade nigdje lada* imao je prevelik prsluk. U *Malom gizdelinu* pojedine pregače *traverse* i vezanke *fjokovi* su duže od suknje *brnice* te su jednom dječaku hlače bile prevelike. Veličine dječjih *cjelača* su dobre. Orkestar obučen u narodne nošnje Zagrebačkog Prigorja dobrih veličina. Voditelj pjevanja obučen u splitsku gradsku mušku nošnju te u zadnjoj točki u nošnju Moslavine. Svi dječaci i članovi orkestra uredno podšišani. Članovi orkestra, osim dvojice, obrijanih lica.

PRAVILNO ODIJEVANJE, NOŠENJE I PRIPREMA ZA SCENSKO KORIŠTENJE

Nošnje su pravilno pripremljene za korištenje te su pravilno odjevne. Posebice bi istaknuo besprijekorno izglačane dječje *cjelače* koje su ostale uredne kroz cijeli program. Ono na što treba pripaziti je sjedeće: *rubec* oko vrata kod muške nošnje Zagrebačkog Prigorja ide povrh košulje *rubace*, crni haljetak dugih rukava kod nošnje otoka Ugljana bi treba ići povrh svega,

kao što su i bila odjevena dva od tri haljetka. Također, kod nošnje otoka Ugljana, kada se koristi odvojeni haljetak bez rukava uz kombinaciju suknje, što zamjenjuje haljinu s prslučićem, haljetak bi bilo bolje staviti unutar suknje. Kod Zagorske nošnje haljetak od čoje ide povrh svega. Kod jedne izvođačice pregača je bila svezana preko haljetka. Nošnje djevojčica starije dobi dobro podobučene. U *Brojalici iz Dugopolja* kod jedne djevojčice je suknja s desne strane bila zadignuta. Pripaziti na pričvršćenje muških pojaseva. Kod ženskih nošnji u Zagorju i Moslavini pripaziti da vezice od rubače ili pregače ne vise.

UREĐENJE KOSE I OGLAVLJA, NAKIT

Frizure djevojčica su tijekom svih izvedbi bile postojane i uredne. Djevojčice starije dobi su u pjesmama i plesovima Slavonije, brojalici iz Dugopolja te plesovima Ugljana nastupile počešljane u punđu, a kasnije u plesovima Zagorja te Moslavine sa po dvije spuštene pletenice ukrašene crvenim vrpcama. Djevojčice mlađe dobi su također unutar koncerta promijenile frizure- u plesovima Slavonije, Splita i Kaštela nastupile su počešljane u punđu odnosno niže postavljenu košaricu, a u plesovima Turopolja, Međimurja te Moslavine sa spuštenim pletenicama koje su također ukrašene crvenim vrpcama. Pohvalno je što su obe starosne skupine djevojčica unutar programa pokaze promjenu tradicijskog češljanja.

Unutar tradicijskog konteksta mogućnost kićenja nakitom kod djece su vrlo skromna. Ono što danas imamo priliku gledati na sceni više se naslanja na praksu koja je proizašla iz scenske upotrebe nego iz tradicijskog okvira. Nakit se pojavljuje kod djevojčica starije dobi što je svakako primjereno.

PRIKLADNOST OBUĆE

Sve djevojčice nastupile su u nekoliko varijanti crnih šlapa- sa bijelim đonom, crnim đonom, balerinkama. Svjestan sam činjenice da unutar plesne sezone djeca promjene veličinu obuće no potrebno je poraditi na tome da šlape budu jednoobrazne. Crne lakirane balerinke kod jedne djevojčice smatram da bi trebalo zamijeniti prihvatljivijom varijantom. Kod djevojčica starije dobi, uvažavajući postojeći Fundus narodnih nošnji HKUD-a Željezničar, vidimo prostora da se odabir obuće približi onome što je bilo karakteristično za pojedini lokalitet. Dječaci, kao i djevojčice, nastupili u nekoliko varijanti crnih šlapa uz izuzetak jednog dječaka u čizmama. Članovi orkestra nastupili su u obući primjerenoj lokalitetu.

USKLAĐENOST DONJIH RUBOVA

Generalni bi rekao da su kod djevojčice mlađe dobi *cjelače* bile dobro usklađenih donjih rubova. Više problema je bilo kod crnih sukanja koje smo gledali u plesovima Slavonije, Kaštela i Splita te Ugljana. Smatram da je unutar viđenog raspodjela mogla biti bolja. Osim *cjelača*, vrlo dobro su međusobno bile usklađene haljine *janjke* kod plesačica u Zagorju. Unutar pojedinih zagorskih kompleta potrebno je poraditi na usklađenju duljina haljine i pregače unutar kompleta. Nošnje Moslavine su bile dobro usklađenih duljina. Duljine muških košulja Zagrebačkog Prigorja bile su dobro usklađene. Kod dječaka mlađe dobi postoji još prostora za poboljšanje

RAZNOLIKOST

Dječji odjevni inventar je sam po sebi skromnih mogućnosti te je osim o dobi djeteta ovisio i o podneblju. Multiformnost je postignuta u *Tri livade nigdje lada nema* prikazom triju varijanti novijeg ruha Brodskog Posavlja, u plesovima otoka Ugljana gdje je paleta boja odabranih pregača lijepo upotpunila tamne odjevne predmete te naravno u Moslavini odabirom haljetaka različitih boja te njihovim uparivanjem s pregačom/ i rubačom.

Čestitam svim izvođačima i voditeljima na održanom koncertu!

Tomislav Brekalo
15/05/2018.